

**VLADA CRNE GORE
GENERALNI SEKRETARIJAT VLADE**

**Izveštaj
o nastupu Crne Gore na Svjetskoj izložbi
EXPO 2010 u Šangaju**

1. Izveštaj o realizovanim aktivnostima, sa preporukama

Crna Gora je drugi put u svojoj istoriji (poslije 105 godina, Lijež, Belgija), učestvovala na Svjetskoj izložbi, EXPO 2010 u Šangaju, NR Kina, od 01. maja do 31. oktobra 2010. godine. EXPO je mjesto, događaj na kojem države prezentiraju svoja ukupna dostignuća i na kojem je svaki paviljon, po pravilu, proporcionalan snazi i veličini zemlje.

Crna Gora je od strane Organizatora dobila na besplatno korišćenje prostor od 324 m² u zajedničkom, tzv. Evropa II paviljonu. U istom paviljonu predstavile su se Gruzija, Azerbejdžan, Albanija, Makedonija, Bugarska, Kipar, Malta, San Marino itd.

EXPO je otvorio predsjednik NR Kine Hu Djintao, poslije spektakularne predstave. U toku 184 dana trajanja posjetili su ga gotovo svi svjetski državnici, članovi kraljevskih porodica, predsjednici država ili vlada, gradonačelnici velikih svjetskih metropola idr.

Paviljon Crne Gore otvoren je 31. maja 2010. godine i za pet mjeseci ili 154 dana od otvaranja, obišlo ga je 2.484.535 posjetilaca ili 16.133 prosječno dnevno.

Po opštoj ocjeni imali smo, veoma atraktivan Paviljon i dobili brojne komplimente za „neočekivano“ moderan pristup i uspješnu realizaciju ideje. Predstavnici BIE (Međunarodna organizacija za svjetske izložbe) koji su posjetili Paviljon odali su priznanje za veoma uspješno i efektno predstavljanje Crne Gore.

Treba istaći da je Paviljon od otvaranja imao nekoliko izmjena koje su za cilj imale unapređenje sadržaja što je posebno rezultiralo postavljanjem izložbe Dada Đurića, koji je za tu priliku ustupio devet radova, u elektronskoj verziji, sam odabrao vlastitu fotografiju, koja je istim povodom korišćena u paviljonu. Izložbu

je, u prisustvu brojnih medija, 16. oktobra 2010. godine otvorio ministar turizma Predrag Nenezić, koja je imala preko 660 hiljada posjetilaca.

Dana 24. maja, po utvrđenom protokolu, obilježen je Dan nezavisnosti Crne Gore, uz učešće brojne crnogorske delegacije, koju je predvodio predsjednik Crne Gore gospodin Filip Vujanović. Prema programu, identičnom za sve zemlje učesnice, poslije podizanja zastave i intoniranja himne, održana je službena ceremonija, sa pozdravnim govorima vođa delegacija.

Pored članova crnogorske delegacije u pratnji predsjednika Vujanovića, naš paviljon su posjetili članovi mješovite crnogorsko-kineske komisije za privrednu saradnju, predvođeni potpredsjednikom Vlade, g-dinom Vujicom Lazovićem, poslanici g-din Miodrag Vuković i g-din Srđan Milić, direktor NTO, g-din Saša Radović, generalni sekretar Ministarstva vanjskih poslova, g-din Mirsad Bibović. Takođe, i delegacija Plantaža, Luke Bar, Morskog dobra i Jadranskog sajma.

U toku EXPO-a zemlje učesnice priredile su preko 20 hiljada kulturnih događaja, bilo da je riječ o vodećim svjetskim orkestrima, najboljim operskim predstavama, do raznih drugih ansambala, najvećih umjetničkih kvaliteta. Paviljon Crne Gore, pored brojnih kineskih zvaničnika, predstavnika Organizatora, posjetili su više ministara iz Slovenije, San Marina, ambasadori i generalni konzuli Italije, Slovenije, Makedonije, Srbije, SAD, kao i članovi brojnih delegacija iz zemalja sa ex YU prostora. Svakom posjetiocu Paviljona Crne Gore uručen je letak, na kineskom jeziku, koji je sadržao osnovne podatke o našoj zemlji, sa njenim geografskim položajem, sa jedne strane i, u formi razglednice, jedan od devet motiva iz raznih krajeva Crne Gore, sa druge strane. Takođe, tu su bili prospekti, zastavice, značke, majice, pečat Paviljona, sve izvedeno po našem dizajnu i u našoj organizaciji.

Očito je da ostaje još puno prostora da se, na razne načine, prije svega u dijelu saradnje u oblasti kulture i razmjene, predstavimo i približimo kineskim građanima. Tome treba posvetiti posebnu pažnju, jer se radi o milionima visoko platežnih turista, koji već uveliko otkrivaju razne krajeve Evrope. Kineski posjetioци nijesu ni najmanje bili ravnodušni na naše prirodne ljepote, efektno predstavljene u našem Paviljonu.

Svi ovi razlozi naveli su naše predstavnike da u finalnoj fazi dogovora oko rušenja Paviljona, što je trebalo izvesti do 31. decembra, prihvate prijedlog Organizatora i ustupe Paviljon, a da kao kompenzaciju preuzmu opremu koju je ugradio naš Service provider. Organizator se odlučio da naš Paviljon preseli u jednu provinciju južno od Šangaja.

Sedam tona opreme iz paviljona, namještaj i inventar su demontirani, upakovani i predati na dalji postupak otpreme kontejnerom za Bar. Navedeni kontejner se još uvijek nalazi na lageru špeditorske firme Jadroagent u Baru, i neophodno ga je odmah izmjestiti odnosno preuzeti.

Napominjemo da je štamparija iz Šangaja izradila prospekte, razglednice, kese, zastavice, štampala prethodno lektorisan „Gorski vijenac“ na kineskom jeziku, bookmarks, kišobrane, kese, suvenir ključ grada Kotor, majice sa likom Ljuba Čupića, značkice i dva miliona letaka za posjetioce paviljona. Ista štamparija uradila je i postavila sva rešenja koja su bila sastavni dio grafičkog dizajna.

Po završetku EXPO-a, za potrebe trajne postavke muzeja EXPO 2010 Šangaj, Organizatorima je ustupljen set našeg promotivnog materijala i elektronska verzija Dadovog platna izlaganog u našem paviljonu, kao i Deklaraciju o proglašenju Crne Gore ekološkom državom, na kineskom jeziku, koja je bila izložena u paviljonu. Takođe, Ambasadi Crne Gore u Pekingu, ustupljena su dva printa platna Dada Djurića izlaganih u paviljonu, 30 kutija vina Vranac i obiman promotivni materijal.

Što se tiče medijskog praćenja, treba napomenuti da su kineska državna televizija CCTV i kineski državni radio CRI, kao i vodeći štampani mediji China Daily, Shanghai Daily, donijeli više afirmativnih priloga o našem učešću, raznim povodima. Iskoristili smo izbor milionitog i dvomilionitog posjetioca našeg paviljona i tim povodom u paviljonu priredili konferencije za štampu. Naš javni servis je poslao svog izveštača povodom Dana nezavisnosti. Pred početak EXPO-a u Šangaju, organizovana je zvanična konferencija sa koje su izvještavali gotovo svi predstavnici elektronskih i štampanih medija u Crnoj Gori.

Opšte je uvjerenje da je bilo više nego korisno biti u društvu 189 država koje su se predstavile NR Kini, na najvećem EXPO-u u istoriji, kao u da našu ukupnu saradnju sa NR Kinom treba veoma ozbiljno unaprjeđivati, uzimajući u obzir da je Kina vođena svojom filozofijom širenja partnerstva, veoma spremna da razmotri naše prijedloge za saradnju, u širokom spektru. Istovremeno traži da joj se nedvosmisleno pokažu znaci uvažavanja, kao npr. jačanje diplomatskog predstavništva.

Planirano je da se sljedeća Svjetska izložba EXPO održi 2015. godine u Italiji, Milano, na temu „Kako prehraniti planetu“.

U toku boravka u Šangaju obavljani su razgovori sa vodećim ljudima zaduženim za organizaciju EXPO 2015 Milano, koji su mišljenja da se učešće Crne Gore na narednom EXPO-u podrazumijeva iz puno razloga (susjedi, istorijske kulturne i privredne veze itd). EXPO 2015 predviđen je na prostoru pet puta manjem od onog u Šangaju, sa oko 120 zemalja učesnica i 20 miliona posjetilaca. Najavljen je potpuno novi koncept učešća, na način što bi Organizatori sami izvodili, uređivali i iznajmljivali zemljama učesnicama gotove paviljone.

Predlažemo da se, u cilju pripreme EXPO 2015 Milano, odmah donese odluka o učešću Crne Gore, uključe svi potencijali, definiše model finansiranja i druga pitanja, obzirom da se radi o projektu od najvišeg državnog interesa.

2. Finansijski izvještaj

Vlada Crne Gore je na sjednici od 28. januara 2010. godine prihvatila Izvještaj o stanju priprema za organizaciju nastupa Crne Gore na EXPO 2010. godine u Šangaju s osnovnim informacijama o ovoj izložbi, kao i predračunom potrebnih sredstava, i između ostalog zadužila Ministarstvo finansija da otvori poseban račun za potrebe kancelarije EXPO, koja je funkcionisala u okviru Generalnog sekretarijata Vlade.

Ministartvo finansija je postupilo u skladu sa navedenim Zaključcima i otvorilo poseban žiro račun kod Crnogorske komercijalne banke a.d. Podgorica, na koji su uplaćena sredstva, iz tekuće budžetske rezerve u ukupnom iznosu od 421.368,00 eura, za prethodno pomenutu namjenu.

U skladu sa tačkom 4. navedenih Zaključaka Generalni sekretarijat Vlade je u saradnji s Ministartvom finansija utvrdio model za trošenje navedenih sredstava, na način što je Kancelarija EXPO Generalnom sekretarijatu ispostavljala sve fakture za plaćanje uz propratni akt, dok je iste Generalni sekretarijat prosljeđivao Ministarstvu finansija, koje je na osnovu dostavljene dokumentacije realizovalo sa žiro računa.

Realizacija sredstava ostvarenih po osnovu spoznorstava u skladu sa tačkom 2. Zaključaka, vršena je preko Privredne komore Crne Gore, na način što je otvoren poseban žiro račun kod NLB Montenegrobanke, i proces trošenja sredstava utvrđen PROTOKOLOM o načinu praćenja, povlačenja i trošenja sredstava po osnovu donacija, za organizaciju nastupa Crne Gore na EXPO 2010. u Šangaju, zaključenim 18.03.2010. godine između Kancelarije za organizaciju nastupa Crne Gore na EXPO 2010. u Šangaju, Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, Ministarstva finansija Crne Gore i Privredne komore Crne Gore.

❖ Realizacija sredstava u iznosu od 421.368,00 eura, iz tekuće budžetske rezerve, kod Crnogorske komercijalne banke

Ukupno utrošena sredstva sa ovog računa iznose **394.954,13 eura.**

- Isplata obaveza prema dobavljačima za robe i usluge u inostranstvu: 280.182,53 eura;
- Isplata obaveza prema dobavljačima za robe i usluge u zemlji: 16.184,65 eura;
- Podizanje gotovine sa računa: 40.991,34 eura;
- Neto zarade po Ugovorima o djelu: 46.000,00 eura;
- Porezi i doprinosi po osnovu zarada: 10.420,03 eura;
- Bankarski troškovi provizije i konverzije valuta: 1.175,58 eura.

Stanje na računu na dan 17.10.2011. godine iznosi **26.553,37 eura**, i sastoji se od:

- 1.517,88 eura - neutrošena sredstva;
- 139,40 eura – pozitivna kamata;
- 24.895,99 eura – povraćaj sredstava od strane Kineske Vlade (USD 34.247,31)

❖ **Realizacija sredstava u iznosu od 700.000,00 eura, po osnovu donacija uplaćenih na račun Privredne komore, kod NLB Montenegrobanke:**

Ukupno ostvareni prihodi po osnovu donacija odnose se na sljedeća preduzeća:

- JP Aerodromi CG	150.000
- EP CG	150.000
- Monteput	150.000
- Morsko Dobro	150.000
- 13. Juli-Plantaže	80.000
- Luka Bar	20.000

ukupno prilivi: 700.000

Ukupno utrošena sredstva sa ovog računa iznose **578.564,63 eura**, a odnose se na:

- Isplata obaveza prema dobavljačima za robe i usluge u inostranstvu: 182.789,12 eura;
- Isplata obaveza prema dobavljačima za robe i usluge u zemlji: 62.603,37 eura;
- Podizanje gotovine sa računa: 119.731,17 eura;

- Neto zarade po Ugovorima o djelu: 172.043,62 eura;
- Porezi i doprinosi po osnovu zarada: 39.090,62 eura;
- Bankarski troškovi provizije i konverzije valuta: 2.306,73 eura

Stanje na računu kod Privredne komore na dan 11.10.2011. godine iznosi **121.435,37 eura**.

Prema izvještaju Generalnog Komesara, g-dina Branka Perovića, Paviljon je ostvario i prihode od prodaje suvenira u paviljonu u iznosu od oko **327.140,06 eura**, i gotovo u potpunosti su pokrili troškove promocije u Šangaju

REKAPITULACIJA:

Ukupno odobrena sredstva za organizaciju nastupa Crne Gore na EXPO 2010. godine u Šangaju iznose 1.121.368,00 eura + 327.140,06 eura (prihod od prodaje suvenira), odnosno 1.448.508,06 eura:

- 421.368,00 eura – tekuća budžetska rezerva (CKB-Min.finansija)
- 700.000,00 eura – sponzorstva (NLB-Privredna komora)
- 327.140,06 eura – prihodi ostvareni od prodaje suvenira u Šangaju

Ukupno utrošena sredstva za organizaciju nastupa Crne Gore na EXPO 2010. godine u Šangaju iznose 1.301.658,83 eura:

- 395.954,14 eura – tekuća budžetska rezerva (CKB-Min.finansija)
- 578.564,63 eura – sponzorstva (NLB-Privredna komora)
- 327.140,06 eura – od prodaje suvenira

Sredstva preostala na računima, na dan 17.10.2011. godine iznose 147.988,74 eura:

- 26.553,37 eura – tekuća budžetska rezerva(CKB-Min.finansija)
- 121.435,37 eura – sponzorstva (NLB-Privredna komora)

Na kraju napominjemo da iz preostalih sredstava treba platiti i troškove ležarine i izmiještanja kontejnera sa opremom koji se nalazi na lageru preduzeća Jadroagent Bar, kao i isplatiti naknade za rad radnom timu sastavljenom od predstavnika Generalnog sekretarijata Vlade i Ministarstva finansija, koji je bio angažovan na realizaciji projekta.

ZA RADNU GRUPU
Žarko Šturanović, s.r.